

Türkiye’de elektronik sigara, ısıtılmış tütün ürünleri ve puflarla (Vape) ilgili yasal düzenlemeler: mevcut durum ve öneriler

Legal regulations on electronic nicotine delivery systems (ENDS), electronic non nicotine delivery systems (ENNDS), heated tobacco products (HTPs) and vapes (E-cigarettes) in Türkiye: current status and recommendations

Toker Ergüder¹

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

Öz

Türkiye, tütün kontrolünde Dünya Sağlık Örgütü Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi (FCTC) kapsamında güçlü bir mevzuat altyapısı oluşturmuştur. 2008 yılında Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü’nün yazısıyla elektronik sigaraların nikotinli kartuşlarının tıbbi ürün, cihazların ise tıbbi cihaz statüsünde değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiş ve hiçbirine ruhsat verilmemiştir. 2013 yılında yapılan düzenleme ile elektronik sigaralar, ısıtılmış tütün ürünleri ve tek kullanımlık puflar 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun kapsamına alınmıştır. 4733 sayılı Kanun uyarınca Tarım ve Orman Bakanlığı’ndan izin veya ruhsat alınmadan bu ürünlerin üretimi, dağıtımı, pazarlaması ve satışı kesinlikle yasaktır. Ayrıca üretim için getirilen yüksek kapasite şartları, bu ürünlerin Türkiye’de yasal üretimini fiilen imkânsız kılmaktadır. 2020 yılında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile de elektronik sigara ve türevlerinin ithalatı yasaklanmıştır. Bu makalede söz konusu düzenlemeler özetlenmekte, mevcut durum değerlendirilmekte ve öneriler sunulmaktadır.

Anahtar kelimeler: elektronik sigara, ısıtılmış tütün ürünü, puf, Türkiye, 4207 sayılı Kanun, 4733 sayılı Kanun, 5607 sayılı Kanun, tütün kontrolü

✉ Toker Ergüder ▪ toker.erguder@sbu.edu.tr

Geliş tarihi / Received: 20.08.2025 **Kabul tarihi / Accepted:** 27.08.2025 **Yayın tarihi / Published:** 04.09.2025

Telif hakkı © 2025 Yazar(lar). Sağlığı Geliştirme ve Sigara ile Mücadele Derneği tarafından yayımlandı. Açık erişimli bu makale, orijinal çalışmaya uygun şekilde atıfta bulunulması koşuluyla, herhangi bir ortamda veya formatta sınırsız kullanım, dağıtım ve çoğaltmaya izin veren [Creative Commons Atıf Lisansı \(CC BY\)](#) ile dağıtılmıştır.

Copyright © 2025 The Author(s). Published by The Society for Health Promotion and Tobacco Control. This is an open access article distributed under the [Creative Commons Attribution License \(CC BY\)](#), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited.

ABSTRACT

Türkiye has established a strong legislative framework for tobacco control within the scope of the World Health Organization Framework Convention on Tobacco Control (WHO FCTC). In 2008, the General Directorate of Pharmaceuticals and Pharmacy of the Ministry of Health issued a statement classifying nicotine-containing cartridges of electronic cigarettes as medicinal products and devices as medical devices; none have been authorized for market placement. In 2013, through an amendment to Law No. 4207 on the Prevention and Control of the Harms of Tobacco Products, electronic cigarettes, heated tobacco products, and vapes were explicitly brought under the legal definition of “tobacco product.” Pursuant to Law No. 4733, the production, distribution, marketing, and sale of these products without authorization or license from the Ministry of Agriculture and Forestry is strictly prohibited. Furthermore, the high-capacity requirements stipulated for manufacturing effectively make legal domestic production impossible. In 2020, a Presidential Decree banned the importation of electronic cigarettes and their derivatives. This article summarizes these legislative provisions, evaluates the current situation, and presents recommendations for strengthening implementation.

Keywords: electronic cigarette, heated tobacco product (HTP), ENDS, ENNDS, Vape, Türkiye, Law no. 4207, Law no. 4733, Law no. 5607, tobacco control

Giriş

Tütün ve nikotin ürünleri, önlenabilir hastalık ve ölümlerin önde gelen nedenlerindendir. Türkiye, DSÖ’nün FCTC ve MPOWER stratejilerini yüksek düzeyde uygulayarak tütün kontrolünde küresel ölçekte önde gelen ülkeler arasına girmiştir. Ancak tütün endüstrisi, sigara kullanımındaki düşüşü telafi etmek amacıyla elektronik sigaralar, ısıtılmış tütün ürünleri ve puflar gibi ürünleri piyasaya sürmüştür. Bu ürünlerin cazip tasarımlar ve aromalı çeşitlerle gençlere hitap etmesi, yeni nesil bir tehdit oluşturmıştır.

Türkiye’de Yasal Düzenlemelerin Kronolojisi**1. 2008 – İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü Yazısı**

2008 yılında Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü’nün yazısı ile elektronik sigara cihazı ve kartuşları ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Nikotin içeren kartuşlar tıbbi ürün, cihazlar ise tıbbi cihaz olarak tanımlanmış, hiçbirine ruhsat verilmemiştir. Ayrıca Beşeri Tıbbi Ürünler Bilimsel Danışma Kurulu, bu ürünlerin ciddi sağlık riskleri ve bağımlılık yapıcı özellikleri nedeniyle izin alınmadan yasaklanması gerektiğini belirtmiştir.^{1,2}

2. 2013 – 4207 Sayılı Kanun Değişikliği

2013 yılında 4207 sayılı Kanun’da yapılan değişiklikle elektronik sigaralar ve ısıtılmış tütün ürünleri ve tütün mamulünü taklit eden ürünler “tütün ürünü” kapsamına alınmıştır. Böylece kapalı alanlarda kullanım yasağı, reklam ve tanıtım yasağı, 18 yaş altına satış yasağı ve internet üzerinden satış yasağı gibi tüm sınırlamalar bu ürünlere uygulanmıştır.^{3,4}

3. 4733 Sayılı Kanun

4733 sayılı Kanun uyarınca Türkiye’de tütün mamulleri üretebilmek ve satabilmek için Tarım ve Orman Bakanlığı’ndan izin/ruhsat alınması zorunludur. Kanuna göre tütün mamulleri üretmek isteyenlerin tek vardiyada sigara için en az 2 milyar adet, diğer tütün mamulleri için ise 15 tondan az olmayan kapasitede tesis kurmaları ve bu tesisleri tam ve yeni teknolojiyle donatmaları şarttır. Bu koşullar, küçük ölçekli veya alternatif ürünlerin (elektronik sigara, puf, ısıtılmış tütün ürünleri) ülke içinde üretimini fiilen imkânsız kılmaktadır. Dolayısıyla bu ürünlerin üretimi, dağıtımı, pazarlaması ve satışı Türkiye’de kesinlikle yasaktır.⁵

4. 2020 – Cumhurbaşkanlığı Kararı

25.02.2020 tarihli ve 31050 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile sigara, sarmalık tütün, pipoluk tütün, nargilelik tütün, puro ve sigarillo hariç olmak üzere; ısıtılarak veya yakılarak tüketilen ve nikotin içersin ya da içermesin tütün mamulünü taklit eden tüm elektronik sigara, ısıtılmış tütün ürünü, puf ve elektronik nargile ve benzeri ürünlerin; cihaz, aksam, yedek parça ve solüsyonlarının ithalatı yasaklanmıştır. Ticaret Bakanlığı, bu ürünlerin yolcu beraberinde girişine ve transitine ilişkin düzenleme yapmaya yetkilendirilmiştir.⁶

5. 2020/7 Sayılı Ticaret Bakanlığı Genelgesi

Aynı yıl yayımlanan Ticaret Bakanlığı’nın 2020/7 sayılı Genelgesi ile 200 adete kadar ısıtılmış tütün ürünü, toplamda 30 ml’yi geçmeyen kartuş veya solüsyon ve 3 adete kadar tek kullanımlık elektronik sigaranın, 18 yaşını doldurmuş yolcular tarafından kişisel kullanım amacıyla ülkeye girişine izin verilmiştir. Belirtilen miktarı aşan ürünler, yolcunun yurtdışına çıkışında teslim edilmek üzere eşya ambarına alınmakta; süresi içinde alınmazsa gümrük idaresince imha edilmektedir.⁷

6. 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu

Isıtılmış tütün ürünleri ve doldurulmuş makaron gibi ürünler tütün mamulü sayılmakta ve bu ürünlerin ele geçirilmesi halinde 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunun md. 3/18 fıkrasına 3 yıldan 6 yıla kadar adli işlem tesis edilmekte ve yine aynı kanunun md. 3/10 fıkrasına atıfta bulunarak ceza sınırı yarı oranından 2 katına kadar artımına gidilmektedir.⁸

Elektronik sigaralar ve puflar ise tütün mamulü tanımı kapsamında yer alamamakta ve elektronik eşya olarak nitelendirilmektedir. Bu ürünlerin ele geçirilmesi halinde 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3 üncü maddesinin 1. ve

5. fıkraları kapsamında işlem yapılmaktadır. Kanunun 3/1 fıkrası “Eşyayı, gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ülkeye sokan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.” 3/5 fıkrası “Birinci ila dördüncü fıkralarda tanımlanan fiillerin işlenmesine iştirak etmeksizin, bunların konusunu oluşturan eşyayı, bu özelliğini bilerek ve ticarî amaçla satın alan, satışa arz eden, satan, taşıyan veya saklayan kişi, 1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve 5 bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”⁸

Tartışma

Türkiye’de ısıtılmış tütün ürünleri, elektronik sigaralar ve puflarla ilgili mevzuat çok net ve koruyucudur: 2008 yılında Eczacılık Genel Müdürlüğü’nün yazısıyla başlayan süreç, 2013 yılında 4207 sayılı Kanun değişikliği ve 4733 sayılı Kanun hükümleriyle elektronik sigara, ısıtılmış tütün ürünleri ve pufların üretim ve satışının tamamen yasaklanması ile devam etmiştir. 2020’de getirilen ithalat yasağı ve Ticaret Bakanlığı Genelgesi ile bu yasak daha da genişletilmiştir. Ayrıca 5607 sayılı Kanun bu ürünleri satanlara ve bulunduranlara hapis cezası öngörmektedir. Ancak uygulamada herkes tarafından bilinen mağazalarda özellikle çocuk ve gençlere kaçak olarak yapılan satışlar, internet üzerinden yasa dışı satışlar, gümrüklerde kaçak girişler ve gençlere erişim sorunları devam etmektedir.

Sonuç ve Öneriler

- Türkiye, elektronik sigara, ısıtılmış tütün ürünleri ve puflara yönelik açık ve kapsamlı bir yasak politikası uygulamaktadır.
- Denetimlerin artırılması, internet üzerinden satışların engellenmesi ve kaçakçılık ve gümrüklerde sıkı kontrol gereklidir.
- Gençlere erişimi engellemek için aroma yasakları, caydırıcı cezalar ve farkındalık kampanyaları güçlendirilmelidir. Piyasada bulunan tüm kaçak ürünler toplatılarak imha edilmelidir.

- Kamuoyunun bu ürünlerin yasal olmadığı konusunda doğru bilgilendirilmesi önemlidir.

Kaynakça

1. T.C. Sağlık Bakanlığı. Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü Yazısı, 2008.
2. Eke B, Yüce Y. Türkiye’de yeni üretilen ve geliştirilmekte olan nikotin ve tütün ürünleri ile ilgili yasal düzenlemeler. Turk Hij Den Biyol Derg 2021; 79: 567-578.
3. T.C. Sağlık Bakanlığı. Elektronik Sigara (E-Sigara). Available at: <https://havanikoru.saglik.gov.tr/tuetuen-hakkinda/e-sigara.html>
4. T.C. Resmi Gazete. Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun. Available at: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=4207&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
5. T.C. Resmi Gazete. Tütün, Tütün Mamülleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun. Available at: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=4733&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
6. T.C. Resmi Gazete. Elektronik Sigara ve Benzeri Cihazlar ile Bazı Tütün Mamulleri ve Tütün Mamulünü Taklit Eder Tarzda Kullanılan Mamullerin İthaline İlişkin Karar. Available at: <https://www.resmigazete.gov.tr/fihrist?tarih=2020-02-25>
7. T.C. Ticaret Bakanlığı. Ticaret Bakanlığı 2020/7 Sayılı Genelge. Available at: [https://ticaret.gov.tr/data/5e206b7813b876856c9cf082/2020-7%20Say%C4%B1%C4%B1%20Genelge%20\(Elektronik%20Sigaralar%20hk\).pdf](https://ticaret.gov.tr/data/5e206b7813b876856c9cf082/2020-7%20Say%C4%B1%C4%B1%20Genelge%20(Elektronik%20Sigaralar%20hk).pdf)
8. T.C. Resmi Gazete. Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu. Available at: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5607&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>